

Fiscale Oudedagrekening voor de zzp'er

Sjaak Zonneveld en Karin Jakobsen, BrightPensioen

Veel zzp'ers doen niet of nauwelijks iets aan pensioenopbouw. Daarom wordt door sommige partijen geopperd zzp'ers te verplichten tot pensioenopbouw. Dit zou een zeer drastische maatregel zijn die bovendien voorbij gaat aan de bewuste keuze van de meeste zzp'ers zelfstandig ondernemer te worden.

BrightPensioen heeft twee jaar na lancering een goed beeld van de wensen van zzp'ers op gebied van pensioen. We weten wat de (echte) zzp'er wil maar ook wat zzp'ers ervan weerhoudt pensioen op te bouwen. Er zijn minder drastische en eenvoudiger maatregelen die eerst genomen moeten worden om het gedrag te beïnvloeden.

1. *Educatie en voorlichting*
2. *Makkelijker maken*
3. *Goed gedrag belonen*
4. *Werken met 'opt-out'*
5. *Meer flexibiliteit bieden*

In dit document schetsen we een oplossing die binnen handbereik ligt: een Fiscale Oudedagrekening.

	Omzetbelasting
6a. Omzetbelasting voor aftrek oudedagrekening	€ 4.200
? 6b. Maximale storting oudedagrekening	€ 2.000
? 6c. Storting oudedagrekening	€ 2.000
? 6d. Extra belastingvoordeel	€ 1.040
6e. Te betalen omzetbelasting	€ 3.140

< Vorige Akkoord

Achtergrond: Waarom doen zzp'ers weinig aan pensioen?

De echte zzp'er wil autonomie. Die regelt zijn zaakjes zelf en wil daarbij zo flexibel mogelijk blijven. Zoals elke ondernemer wil hij naar fiscale voordelen en gemak. Daarbij wil hij zo weinig mogelijk tijd besteden aan financiën en administratie. Een financiële buffer is belangrijk omdat men niet kan terugvallen op sociale verzekeringen. De vijf belangrijkste redenen dat er geen pensioen wordt opgebouwd zijn de volgende:

Oorzaak 1. Vertrouwen pensioen algemeen

Door negatieve berichtgeving over pensioen is er weinig vertrouwen in pensioenaanbieders en weinig vertrouwen in het pensioenstelsel *an sich*. Pensioenkortingen, dalende dekkingsgraden en boze burgers zorgen ervoor dat zzp'ers denken: Ik regel mijn zaakjes zelf wel. Dat laatste, autonomie, is tevens een karakteristiek van de (echte) zzp'er.

Hoe op te lossen?

Bovengenoemde problemen zijn namelijk niet van toepassing zijn op zzp'ers. Een zzp'er heeft een eigen individueel pensioenpotje. Deze oorzaak is dan ook weg te nemen door educatie en voorlichting.

Oorzaak 2. Kennisgebrek

Er is een groot kennisgebrek op het gebied van pensioen. Veel mensen hebben nauwelijks benul van de fiscale voordelen, van de mogelijkheden om zelf pensioen op te bouwen en van de gevolgen van uitstelgedrag.

Hoe op te lossen?

Ook dit is door educatie en voorlichting te verhelpen. Juist doordat de oplossingen voor zzp'ers veel eenvoudiger en beter uit te leggen zijn. Uit ervaring weten we dat een webinar of workshop van een uur al voldoende is om de mogelijkheden van pensioen voor zzp'ers uit te leggen zodat ze een weloverwogen keuze kunnen maken.

Oorzaak 3. (fiscale) complexiteit

De zzp'er heeft op dit moment twee mogelijkheden fiscaal vriendelijk voor de oude dag te sparen: de Fiscale Oudedag Reserve (FOR) en lijfrente. Het is voor een zzp'er erg complex om uit te zoeken hoeveel pensioen hij mag opbouwen. Hiervoor moet de zzp'er al kosten maken door een (financieel) adviseur in te schakelen.

Hoe op te lossen?

Dit is op te lossen door beide fiscale mogelijkheden tot één nieuwe oplossing te combineren. Deze noemen we voor het gemak de *Fiscale Oudedagrekening*. Zie verder 'Fiscale Oudedagrekening'.

Oorzaak 4. Te weinig flexibel

Als een zzp'er geld wegzet in een lijfrente-product staat dit geld vast. Zzp'ers zijn daarom terughoudend geld definitief vast te zetten. Ze geven de voorkeur een buffer waar ze nog wel aan kan komen, zelfs al levert dit geen rendement op en is dit fiscaal veel minder aantrekkelijk.

Hoe op te lossen?

Dit is op te lossen door zzp'ers meer flexibiliteit te bieden het opzij gezette vermogen op de Fiscale Oudedagrekening aan te spreken indien noodzakelijk.

Oorzaak 5. Uitstelgedrag

Pensioen heeft alles in zich dat uitstelgedrag bevordert. Het ziet op de lange termijn, het is geen boeiend onderwerp en de (onzekere) beloning komt pas veel later. En dat geldt ook voor de eventuele pijn van het niet regelen.

Hoe op te lossen?

Het is mogelijk uitstelgedrag te beïnvloeden.

- Door het makkelijker te maken geld opzij te zetten (en het berekenen ervan).
- Door goed gedrag te belonen.
- Door te werken met 'opt-in/opt-out' (zodat de optie geld opzij te zetten standaard 'aan' staat).

De Fiscale Oudedagrekening

De Fiscale Oudedagrekening combineert de voordelen van de Fiscale Oudedag Reserve (FOR) en lijfrente. Op de Fiscale Oudedagrekening kan de zzp'er ieder kwartaal een percentage (bijvoorbeeld maximaal 10%) van zijn omzet opzij zetten voor de oudedag. Dus in plaats van slechts te reserveren (zoals bij de FOR) wordt er daadwerkelijk gestort (zoals bij een lijfrente).

Door de Fiscale Oudedagrekening te combineren met de aangifte omzetbelasting die een ondernemer doorgaans elk kwartaal doet kunnen we het *makkelijker maken, goed gedrag belonen* en *werken met 'opt-out'*.

Op deze manier wordt geld opzij zetten voor pensioen voor een zzp'er vrijwel net zo makkelijk als voor een werknemer in loondienst.

1. Makkelijker maken

Alle gegevens die de basis vormen voor iemands pensioenopbouw zijn ieder kwartaal bekend doordat de zzp'er zijn aangifte omzetbelasting moet doen. Hij geeft daar zijn verdiensten in. Zoals de ondernemer in onderstaand voorbeeld.

	Bedrag waarover omzetbelasting wordt berekend	Omzetbelasting
? 1a. Leveringen/diensten belast met hoog tarief	€ 20000	€ 4200
? 1b. Leveringen/diensten belast met laag tarief	€	€
? 1c. Leveringen/diensten belast met overige tarieven, behalve 0%	€	€
? 1d. Privégebruik	€	€
? 1e. Leveringen/diensten belast met 0% of niet bij u belast	€	€

< Vorige Akkoord

Het makkelijk maken kan door vervolgens direct het maximale bedrag dat iemand opzij mag zetten voor de oude dag te tonen (zie volgende).

2. Goed gedrag belonen

Goed gedrag wordt beloond door direct de (fiscale) voordelen te laten zien wanneer de zzp'er de aangifte doet. Hij ziet bij de aangifte omzetbelasting direct het fiscale voordeel van pensioen, doordat er minder omzetbelasting betaald hoeft te worden. Het wordt direct duidelijk dat pensioen (ook) een aantrekkelijke aftrekpost is. Boter bij de vis. Zie onderstaand voorbeeld hoe dit er in de omzetaangifte uit zou kunnen zien.

Rubriek 6: aftrek storting oudedagrekening

	Omzetbelasting
6a. Omzetbelasting voor aftrek oudedagrekening	€ 4.200
? 6b. Maximale storting oudedagrekening	€ 2.000
? 6c. Storting oudedagrekening	€ 2.000
? 6d. Extra belastingvoordeel	€ 1.040
6e. Te betalen omzetbelasting	€ 3.140

< Vorige Akkoord

Het wordt makkelijk doordat de maximale storting (€ 2000) direct voorgerekend wordt. Het voordeel - minder belasting betalen – is direct voelbaar. € 2000 betalen aan je pensioen levert in dit geval direct € 1040 belastingvoordeel op.

3. Werken met opt-out

In bovengenoemd voorbeeld staat het bedrag van 2000 reeds ingevuld. De zzp'er moet bewust het bedrag op nul zetten (opt-out) als hij geen pensioen wil. Vervolgens ziet hij het bedrag dat aan omzetbelasting betaald moet worden weer omhoog gaan. Hij wordt als het ware gestraft.

4. Meer flexibiliteit bieden

Een belangrijk verschil met lijfrente is dat het geld op de fiscale oudedagsrekening niet definitief vaststaat. Als het in de toekomst financieel minder gaat, moet het mogelijk zijn (een deel) te laten uitkeren. De pensioenpot fungeert op deze manier tevens als buffer. Dit aspect zal de drempelverlagend werken.

Aanvullende stimulerende maatregelen

Mochten bovenstaande wijzigingen nog steeds tot onvoldoende animo leiden, biedt deze structuur mogelijkheden tot verdere stimuleringsmaatregelen. Zoals bijvoorbeeld het combineren met toegang tot de zelfstandigenaftrek, zoals [het CDA recent opperde](#). Zodra het bedrag bij 'Storting oudedagrekening' op nul (of onder een bepaald percentage) gezet wordt verschijnt een melding 'Let op: hierdoor verliest u de zelfstandigenaftrek.'

Laatste redmiddel

Voordat deze methodes eerst geprobeerd zijn is het niet opportuun om direct tot verplichten over te gaan. Los van het feit dat dit juridisch en pragmatisch grote uitdagingen zal geven. Maar mocht het ooit zover komen, dan zal dit toch via de aangifte omzetbelasting moeten gebeuren. En dan is het voorwerk reeds gedaan.

Bijlage: de voor- en nadelen van FOR en Lijfrente.

	Fiscale Oudedagreserve (FOR)	Lijfrente
<i>Voordelen</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Je mag deze reserve opbouwen over je gehele winst, 9,8%. Dus geen ingewikkeld gedoe met AOW franchises. - Je gereserveerde geld staat niet vast, je kunt erbij wanneer je wilt. - Het percentage dat je mag reserveren voor de oudedag is gebaseerd op de in het kalenderjaar gerealiseerde winst.	<ul style="list-style-type: none"> - Geld is echt gereserveerd voor de oudedag. - Geld staat veilig voor de bijstandstoets en bij faillissement. - Je mag zeven voorgaande jaren nog inhalen.
<i>Nadelen</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Het is puur boekhoudkundig, er hoeft niet echt geld opzij gezet te worden. - Risicovol wanneer het geld niet echt opzij is gezet en er moet afgerekend worden met de belastingdienst. - Het rendement dat op de FOR wordt gemaakt is belast in box 3. - Parttime zzp'ers komen niet aan het uren criterium en mogen geen FOR aanleggen.	<ul style="list-style-type: none"> - Het geld staat op een geblokkeerde rekening. Als het een tijdje wat minder gaat kun je er niet meer aankomen. - De berekening van de jaar- en reserveringsruimte is complex. - Fiscale ruimte is gebaseerd op het inkomen van het vorig jaar. Als je vorig jaar veel hebt verdiend en dit jaar niet, heb je veel jaarruimte, maar weinig fiscaal voordeel. Andersom geldt ook. Bovendien heeft iemand die vanuit loondienst zzp'er wordt het eerste jaar weinig tot geen jaarruimte. - Bij parttime zzp'ers wordt de franchise niet verrekend op basis van een fulltime equivalent, zoals bij werknemers.